

- розробка якісної реклами, яка б привертала увагу людей до туристсько-екскурсійної діяльності;
- підвищувати обізнаність менеджерів туристичних фірм з туристсько-екскурсійної діяльності шляхом здобуття практичного досвіду роботи та підвищення рівня професійної кваліфікації працівника;
- постійно підвищувати кваліфікацію гідів-екскурсоводів, щодо організації та проведення екскурсії;
- залучати досвідчених іноземних фахівців з туризму для обміну міжнародним досвідом та знаннями у туристсько-екскурсійній діяльності.

Отже, розвиток туристсько-екскурсійної діяльності залежить від багатьох факторів, які необхідно враховувати для її вдосконалення на території України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лисюк Т. В., Терещук О. С., Дмитрук О. О. Екскурсійне обслуговування у структурі туристичного продукту. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 28(1). С. 175–178.
2. Король О. Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі. Навчально-методичний посібник. – Чернівці: Чернівецький національний університет, 2016. – 144 с.
3. Покоłodна М. М. Організація екскурсійної діяльності: підручник. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 180 с.

О. А. Воєводіна, І. С. Зігунова

*Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНОЗЕМНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

У роботі висвітлюються актуальні питання щодо проблем і перспектив розвитку іноземного туризму в Україні, аналізуються статистичні дані в'їзного туризму останніх десятиріч, визначаються провідні напрямки туристичних подорожей для іноземних туристів, підкреслюється значення іноземного туризму як важливого джерела економічного потенціалу держави.

Ключові слова: *іноземний туризм, міжнародний туризм, туристичні ресурси.*

The work highlights current issues regarding the problems and prospects of the development of foreign tourism in Ukraine, analyzes the statistical data of inbound tourism of the last decades, defines the leading directions of tourist trips for foreign tourists, emphasizes the importance of foreign tourism as an important source of the economic potential of the state.

Keywords: *foreign tourism, international tourism, tourist resources.*

Актуальність дослідження. В епоху глобалізації та динамічних змін соціально-економічних систем, іноземний туризм відіграє вирішальну роль у формуванні міжкультурного діалогу та економічному розвитку країн. В контексті зростаючої конкуренції та викликів сучасного світу, він виступає не лише як засіб просування культурного спадку, але і як важливий елемент економічної стабільності та розвитку. Особливо це стосується України, де величезний природний та історико-культурний потенціал залишається недостатньо використаним для розвитку туристичної галузі країни.

Сучасні умови розвитку світової економіки висувають нові вимоги до розвитку індустрії туризму. Пандемія COVID-19, глобальні економічні виклики та політична нестабільність у ряді регіонів світу, а також введення воєнного стану в Україні спричинили негативні тенденції у розвитку вітчизняного іноземного туризму.

Іноземний туризм в Україні на сучасному етапі стикається з труднощами, пов'язаними з військовим станом, оскільки порушені гарантії забезпечення безпеки для іноземних туристів, що гальмує туристські потоки іноземних громадян до нашої держави. Ефективне використання туристичного потенціалу може сприяти залученню іноземних інвестицій, створенню нових робочих місць, підвищенню доходів місцевого населення, наповненню місцевих бюджетів, що матиме позитивний вплив на імідж України на міжнародній арені.

Термінологія «туризм» має своє коріння від латинського слова «*tornus*», що означає обертання чи коло, і загалом вказує на процес переміщення осіб, що веде до зміни їх звичайного середовища [4]. У науковій літературі існує безліч визначень цього поняття, кожне з яких відображає різні аспекти туризму, зокрема, як:

- специфічну форму переміщення, що передбачає відвідування різних місць за певним маршрутом з метою досягнення певних цілей і подальшого повернення додому;
- засіб саморозвитку через реалізацію освітніх, виховних, оздоровчих та спортивних функцій;
- організовану форму відпочинку та дозвілля;
- сектор економіки, що забезпечує обслуговування тимчасово переміщених осіб;
- частину ринку, де діють суб'єкти, що пропонують послуги з перевезення, харчування, розміщення, культурного обслуговування тощо;
- явище, що виходить за рамки загальноприйнятих асоціацій з відпочинком [4].

Законодавство України визначає туризм як тимчасове переміщення осіб на термін від одного дня до року з некомерційними цілями, з обов'язковим поверненням.

Всесвітня туристична організація підкреслює роль туризму в культурному обміні та взаєморозумінні між народами, вважаючи його важливим для економічного зростання через розвиток місцевого бізнесу.

Науковець Мальська М. П. визначає міжнародний туризм як діяльність, пов'язану з наданням туристичних послуг іноземним гостям як всередині країни, так і за її межами [3]. Міжнародний туризм поділяється на виїзний (подорож громадян за межі країни) та в'їзний (подорож іноземців у країну відвідування). Відповідно до зазначених видів туристи класифікуються як в'їзні (іноземні) та виїзні.

Іноземний туризм здійснюється з різною метою, що охоплює широкий спектр заходів, таких як: ділові поїздки, лікувально-оздоровчі програми, культурно-освітні тури, розважальні, пригодницькі подорожі тощо. Перед країною на сьогодні стоїть завдання поновлення нормативно-правової бази у сфері іноземного туризму. Для розвитку національної економіки актуальним є створення сприятливого середовища для залучення іноземних туристів в Україну.

Правова база діяльності у сфері туризму міцно базується на Конституції України та спеціалізованих законах, таких як «Про туризм», які визначають правові, організаційні та соціально-економічні основи туристичної політики держави у сфері туризму.

Для здійснення іноземного туризму необхідні туристські ресурси та відповідна туристична інфраструктура, яка під час військового стану в Україні зазнала вагомих збитків. Взаємозв'язок між туристськими ресурсами та розвитком іноземного туризму подано на рисунку 1.

Україна з її багатими природними та історико-культурними ресурсами стала одним із суб'єктів на ринку міжнародного туризму. За даними Державного комітету статистики України з початку 2000 року іноземні туристичні потоки в Україну демонстрували зростання. Зокрема, з 6,43 млн. відвідувачів у 2000 р. кількість іноземних туристів зросла до 25,45 млн. у 2008 р. Таке зростання, особливо відчутне у 2001 р. (зростання на 42,7%), було спричинене запровадженням спрощеного візового режиму та активною рекламою українського туризму за кордоном [2].

Пік зростання іноземних подорожей спостерігався до 2008 року, після чого зафіксовано стагнацію та спад, особливо помітний у 2014 – 2016 роках, в умовах політичної нестабільності та військових дій на сході України. Пандемія COVID-19 ще більше погіршила ситуацію, спричинивши рекордне падіння міжнародних туристичних прибуттів у 2020 році. Поступове відновлення туристичних потоків почало спостерігатися з 2021 року, але початок повномасштабного вторгнення у 2022 році загальмував розвиток іноземного туризму в країні [5].

Рис. 1. Взаємозв'язок між ресурсами та розвитком іноземного туризму [1].

На сьогодні стійкий інтерес іноземних туристів спостерігається для таких видів туризму як гірськолижний (курорт Буковель), екологічний, рекреаційний (пішохідні та велосипедні подорожі в Карпатському регіоні), гастрономічний (знайомство з особливостями української національної кухні), а також проявляється зацікавленість іноземців до нового виду туризму – військового, який зародився в останнє десятиріччя в Україні.

Хоча Україна має значний туристичний потенціал, різноманітні природні та історико-культурні ресурси, але туристична інфраструктура потребує модернізації для здійснення іноземного туризму. Потребують оновлення готельний фонд, транспортна інфраструктура вітчизняної туристичної галузі та необхідність покращення якості послуг для іноземних туристів.

Важливо підкреслити, що успіх України у сфері іноземного туризму також полягає в оновленні нормативно-правової бази та державно-приватного партнерства у сфері туризму, що дозволяє адаптуватися до швидко мінливих умов світового туристичного середовища. Гнучке реагування на зовнішні виклики стануть ключовими елементами створення сталої та конкурентоспроможної туристичної галузі в Україні.

Перспективи розвитку іноземного туризму в Україні включають залучення інвестицій у туристичну інфраструктуру, активне використання цифрових технологій, підвищення якості туристичних послуг. Важливим є зміцнення міжнародного іміджу України як

безпечного та привабливого регіону для міжнародних подорожей. Успіх у зазначених напрямках сприятиме відновленню позицій України на світовому туристичному ринку та відкриттю нових можливостей для галузі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Давиденко І. В. Основні компоненти туристично-рекреаційного потенціалу. *Соціально-економічні проблеми сучасності та концепція сталого розвитку в Україні та світі*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. Дніпропетровськ: НО «Перспектива», 2014. Ч.2. С.49 – 52.
2. Державний комітет статистики України. Офіційний сайт. URL: www.ukrstat.gov.ua (дата звернення: 14.03.2024).
3. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Ганич Н. М. Міжнародний туризм і сфера послуг: Підручник. К.: Знання, 2008. 661 с.
4. Міжнародний туризм : навч. посібник / Т. В. Божидарнік, Н. В. Божидарнік, Л. В. Савош [та ін.]. К. : Центр учбової літератури, 2012. 312 с.
5. Разінькова М. Ю. Міжнародний туризм і його вплив на розвиток міжнародної економіки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 3. С. 32–36. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2020.3.32> (дата звернення: 15.03.2024)

Д. В. Гайдамака, І. С. Зігунова

*Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка*

ВИКОРИСТАННЯ ПАРКІВ РІЗНОГО ТИПУ В НАЦІОНАЛЬНИХ ТУРИСТИЧНИХ ПРОДУКТАХ

Робота розкриває особливості парків різних типів та їх значення для розвитку туризму. Висвітлюються можливості використання парків різного типу в українських національних туристичних продуктах для створення цікавих туристичних маршрутів у різних видах туризму та залучення туристів до відвідування парків.

Ключові слова: туризм, тематичні парки, туристичний продукт.

The work reveals the features of different types of parks and their significance for the development of tourism. The possibilities of using different types of parks in Ukrainian national tourism products are highlighted. to create interesting tourist routes in various types of tourism and attract tourists to visit the parks.

Keywords: tourism, theme parks, tourist product.

Туризм є однією зі стратегічних галузей господарства, яка не лише сприяє економічному зростанню, але й сприяє збереженню природного середовища та культурної спадщини країн. Саме тому в сучасному світі туризм відіграє важливу роль у розвитку економіки, культури та соціальних відносин держав. У контексті розвитку туризму, особливу роль відіграють парки різного типу, такі як національні парки, дендропарки, розважальні парки та інші.